

MORAVSKÝ ZEMSKÝ ARCHIV – STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Základní charakteristika archivu

První archivy vznikly na území dnešního okresu Uherské Hradiště v historických městech Uherském Hradišti, Uherském Brodě a Uherském Ostrohu, ale také v městečku Bojkovicích. Každé z nich si již od nejstarších dob uchovávalo především svá privilegia a městské knihy a podle možnosti přistupovalo k jejich evidování a pořádání. K budování skutečných městských archivů došlo koncem 19. století. V Uherském Hradišti se o městský archiv starali nejprve profesoři zdejšího gymnázia, později kronikáři města. O nejcennější části v letech 1940–1948 pečovalo Slovácké muzeum. V Uherském Brodě byl archiv svěřen pracovníkům zdejšího muzea již po jeho založení roku 1898 a z muzejní činnosti vycházela péče o městský archiv i v Bojkovicích, kde byl muzejní spolek ustaven roku 1933.

Historie samotného okresního archivu se začala psát v roce 1946, kdy byl ustaven Okresním národním výborem Uherské Hradiště. Přestože měl statut archivu okresního, byl již od svého vzniku budován jako základ budoucího archivu Gottwaldovského kraje, který byl zřízen k 1. lednu 1949. Vznikem Krajského archivu v Uherském Hradišti, který současně spravoval okresní i místní fondy, prakticky zanikl zdejší okresní archiv. Teprve vládní nařízení o archivnictví z roku 1954, vyvolalo potřebu okresní archiv obnovit, což se stalo v březnu roku 1955 v prostorách budovy ONV Uherské Hradiště. Roku 1960 byl včleněn do Okresního archivu Uherské Hradiště archiv uherskobrodský, jehož vedoucí Marie Jašková převzala správu obou sloučených institucí. Protože Okresní archiv v Uherském Hradišti nedisponoval vlastními depozitáři, byly archiválie z bývalého okresu Uherský Brod umístěny na zámku Nový Světlov v Bojkovicích. Začátek šedesátých let 20. století byl poznamenán hledáním odpovídajících prostor pro archiv a zlepšením jeho personálního vybavení. Definitivní řešení sídla archivu přineslo zrušení pobočky Státního archivu v Brně ve františkánském klášteře čp. 124 a předání objektu do užívání okresnímu archivu 15. prosince 1964. Roku 1986 byla zahájena generální oprava této památkově chráněné budovy, která byla ukončena v roce 1997. Po zrušení okresního úřadu se od 1. srpna 2002 Státní okresní archiv Uherské Hradiště stal organizační složkou Moravského zemského archivu v Brně.

Základní charakteristika fondů k dějinám Lichtenštejnů

Státní okresní archiv Uherské Hradiště v současnosti pečuje o 1644 archivních souborů v rozsahu 3348 běžných metrů. Patří mezi ně především dokumenty státních úřadů s okresní působností, měst a obcí, škol, zemědělských družstev, farních úřadů římskokatolické církve a spolků.

S historií lichtenštejnského rodu je spojena jižní část dnešního okresu Uherské Hradiště, která do roku 1850 patřila k panství Uherský Ostroh. V první řadě je tedy třeba zmínit fond Archiv města Uherské Ostroh. Písemnosti města Uherský Ostroh byly od roku 1671 ukládány na městské radnici č. 18 a několikrát sepsány. Dochované soupisy dokládají ztráty písemností, zejména při povodni 6. září 1910, kdy byl vedle archivu města znehodnocen i materiál zdejšího lichtenštejnského velkostatku.

Část písemností se tehdy dostala do rukou soukromých osob, zbývající materiál uchránil zdejší učitel a kronikář města Jan Borůvka.

K panství kromě samotného města Uherský Ostroh patřilo dalších 26 městeček a obcí, které náležejí k okresům Hodonín a Uherské Hradiště. V okresním archivu Uherské Hradiště jsou uloženy písemnosti z obecních archivů městeček Hluk, Kunovice, Nivnice, Ostrožské Předměstí a vsí Borsice u Blatnice, Chylice, Sady, Kvačice, Míkovice, Horní Němčí, Dolní Němčí, Ostrožská Nová Ves, Ostrožská Lhota, Slavkov, Strání a Věsky. Protože však písemná produkce obecních úřadů do roku 1945 nebyla příliš velká, lze zde hledat pouze jednotlivé informace, nikoli větší soubory dat. Dokumenty související s výkonem patronátního práva nad farami panství lze hledat ve fondech příslušných farních úřadů. Pro období 20. století lze zmínit také materiály z fondů Okresní úřad Uherské Hradiště a Okresní národní výbor Uherské Hradiště, které se týkají zejména konfiskací lichtenštejnského majetku.

Přehled fondů s lichtenštejnskou tematikou:

Archiv města Uherský Ostroh	1435–1945
Archiv městečka Kunovice	1463–1944
Archiv městečka Ostrožské Předměstí	1827–1945
Farní úřad Hluk	1768–1958
Farní úřad Kunovice	1681–1981
Farní úřad Uherský Ostroh	1687–1959
Okresní úřad Uherské Hradiště	1850–1945
Okresní národní výbor Uherské Hradiště	1945–1990

Literatura:

Čoupek, Jiří: 50 let Státního okresního archivu Uherské Hradiště. Uherské Hradiště 1997.

Kontakty:

Státní okresní archiv Uherské Hradiště

Velehradská 124, 686 01 Uherské Hradiště

tel. +420 572 552 634

e-mail: soka_uherskehradiste@mza.cz

www: <http://www.mza.cz/uherskehradiste>

Úřední hodiny:

pondělí 8:00 - 17:00

středa 8:00 - 17:00

pátek 8:00 - 14:30 (pouze pro studenty a vědecké pracovníky)

Materiál připravil Mgr. Lukáš Čoupek, Ph.D.